

Toimittajien eettinen ohjeisto

Me Bungella odotamme työntekijöidemme ja toimittajiemme toimivan eettisyyden ja rehellisyyden korkeimpien standardien mukaisesti. Suhteemme toimittajiin rakentuu keskinäiselle kunnioitukselle ja luottamukselle siihen, että jokainen pyrkii toinen toistaan tukien toimimaan aina oikein liiketoiminnassa. Pyrimme aina säilyttämään työntekijöidemme, asiakkaidemme, osakkeenomistajiemme ja toimittajiemme luottamuksen sekä niiden yhteisöjen luottamuksen, joissa toimimme.

Bungen toimittajilta odotetaan rehellistä ja eettistä liiketoimintaa, joka noudattaa aina kaikkia soveltuvia lakeja ja säädöksiä. Lisäksi toiminnan tulee olla linjassa perusarvojemme, käytäntöjemme sekä **eettisen ohjeistomme ("Bungen ohjeiston")** kanssa. Maailmanlaajuinen toimittajien eettinen ohjeistomme ("toimittajien ohjeisto") esittää nämä odotukset selkeästi ja antaa lisätukea eettiseen päätöksentekoon. Se on laadittu erityisesti toimittajillemme, jotta he ymmärtävät periaattemme. Toimittajien ohjeisto on täysin linjassa Bungen ohjeiston kanssa ja tukee sitä. Useita Bungen ohjeistossa käsiteltyjä aiheita korostetaan toimittajien ohjeistossa, sillä ne ovat erityisen tärkeitä suhteissamme toimittajiin. "Toimittaja" viittaa mihin tahansa kolmanteen osapuoleen, joka tarjoaa Bungelle hyödykkeitä tai palveluja, mukaan lukien näihin kuitenkään rajoittumatta suorat ja välilliset toimittajamme, jakelijamme, edustajamme, rekrytoijamme, asiakashankkijamme, välittäjäme, tulliasioitsijamme, satamaedustajamme, konsulttimme, urakoitsijamme, ammattimaisten palvelujen tarjoajamme, hyödykkeiden toimittajamme, raaka-aineiden toimittajamme sekä valmiiden tuotteiden kauppiamme. Myös toimittajien alihankkijoiden odotetaan noudattavan toimittajien ohjeistoa. Toimittajien ohjeistoa ei sovelleta loppuasiakkaisiin.

Toimittajien odotetaan noudattavan toimittajien ohjeiston henkeä siinä kirjallisesti kuvattujen periaatteiden lisäksi. Ohjeisto esittää vähimmäisodotukset hyväksyttävälle toiminnalle. Kannustamme toimittajia ylittämään tämän toimittajien ohjeiston vähimmäisodotukset ja edistämään hyviä käytäntöjä sekä jatkuvaa kehitystä koko toiminnassaan. Jos paikalliset lait asettavat vähemmän rajoittavia velvoitteita, odotamme toimittajan noudattavan tätä toimittajien ohjeistoa yhteistyössään Bungen kanssa tai edustaessaan Bungea seuraavilta osin:

Ihmisoikeudet ja työolot

- **IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN:** Toimittajien odotetaan kunnioittavan ihmisoikeuksia Bungen ihmisoikeuksia koskevan käytännön periaatteiden mukaisesti. Näihin kuuluvat YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organization for Economic Cooperation & Development, OECD) monikansallisten yritysten toimintaohjeet sekä kansainvälinen ihmisoikeuslaki. Toimittajien on kunnioitettava Kansainvälisen työjärjestön (International Labor Organization, ILO) julistusta työelämän perusperiaatteista ja oikeuksista. Sen mukaan yhtiöiden tulee kunnioittaa yhdistymisvapautta ja oikeutta työehtosopimusneuvotteluihin, pyrkiä poistamaan kaikki pakkotyön muodot, mukaan lukien lapsityövoima, pyrkiä lopettamaan työhön ja ammattiin liittyvä syrjintä sekä edistää turvallista ja tervettä työympäristöä.

Termit "Bunge" tai "Yhtiö" viittaavat Bunge Global SA:han ja kaikkiin sen kokonaan omistamiin tai sen enemmistöomistuksessa oleviin tytäryhtiöihin, osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin, jotka ovat Bungen määräysvallassa. Termit "työntekijä" tai "sinä" ja "työntekijät", "tiimikaverit" tai "me" viittaavat Bungen johtajiin, toimihenkilöihin ja työntekijöihin, ellei toisin mainita. Tämä ohjeisto ei luo eikä sen tarkoitus ole luoda kolmansien osapuolten edunsaajien oikeuksia.

Bunge ei hyväksy ihmisoikeusloukkauksia toimittajiltamme. Toimittajia kannustetaan kehittämään omat ihmisoikeuskäytäntönsä, joissa sitoudutaan noudattamaan näitä kansainvälisiä standardeja, ja kuvaamaan tarkasti näiden periaatteiden noudattamista kaikessa toiminnassaan ja alihankkijoidensa kanssa.

- **PAKKOTYÖ:** Toimittajien on kiellettävä kaikki pakkotyön muodot, mukaan lukien velkaorjuus, lapsityövoima ja ihmiskauppa. Bunge ei hyväksy toimittajaa, joka tietoisesti tai huolimattomuuttaan käyttää pakkotyötä, ruumiillista rangaistusta, väkivallalla uhkailua tai muita väärinkäytön muotoja.
- **LAPSITYÖ:** Toimittajien on kiellettävä lapsityövoiman käyttö, ja kaikkien toimintaan ja toimitusketjuun kuuluvien työntekijöiden on oltava riittävän vanhoja lapsityövoimaa koskevien ILO-standardien sekä kaikkien soveltuvien lakien ja säädösten mukaisesti. Bunge ei hyväksy toimittajaa, joka tietoisesti tai huolimattomuuttaan työllistää tai hyväksikäyttää lapsia.
- **SANANVAPAAUS JA YHDISTYMISVAPAAUS** Toimittajien on kunnioitettava työntekijöidensä oikeutta sananvapauteen ja oikeutta yhdistymisvapauteen ihmisoikeuskäytännön mukaisesti, mukaan lukien haluamiensa järjestöjen muodostaminen ja niihin liittyminen sekä työehtosopimusneuvotteluihin ryhtyminen ilman ennakkohyväksyntää tai perusteetonta puuttumista. Toimittajien tulee noudattaa kaikkia soveltuvia paikallisia työlakeja ja -säädöksiä.
- **TERVEYS JA TURVALLISUUS:** Toimittajien on sitouduttava luomaan turvalliset ja terveet työolot työntekijöilleen, urakoitsijoilleen ja toimittajilleen ja noudatettava kaikkia soveltuvia terveyttä ja turvallisuutta koskevia paikallisia lakeja ja säädöksiä. Bungen toimipaikoissa työskentelevien toimittajien on noudatettava [maailmanlaajuisista turvallisuus- ja terveyskäytäntöämme](#) ja [väkivaltaan työpaikalla liittyvää käytäntöämme](#) sekä tuettava Bungen pyrkimystä nollatoleranssin kulttuuriin.
- **SYRJINTÄ JA HÄIRINTÄ:** Toimittajien on sitouduttava työympäristöön, joka on kunnioitettava, ammattimainen, monimuotoinen ja osallistava ja jossa ei esiinny syrjintää, häirintää, vastatoimia, kiusaamista tai pelottelua. Toimittajien tulee edistää monimuotoista ja osallistavaa työyhteisöä. Työntekijöiden tai hakijoiden syrjintää tai häirintää ei tule hyväksyä missään muodossa. Työsuhteeseen liittyvät päätökset on tehtävä huomioimatta lailla suojattuja ominaisuuksia, kuten rotu, kansallinen alkuperä, ihonväri, uskonto, biologinen sukupuoli tai seksuaalinen suuntautuminen, sosiaalinen sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisutapa, kansalaisuus, ikä, vammaisuus, asepalveluksen suorittaminen tai sotaveteraanisuus tai siviilisääty.
- **KOHTUULLINEN PALKKA JA TYÖTUNNIT:** Toimittajien on täytettävä tai ylitettävä kaikki soveltuvat paikalliset lait ja säädökset koskien työtunteja ja palkkaa, mukaan lukien vähimmäispalkka, ylityökorvaus ja palkallinen vapaa.
- **VESI JA PUHTAANAPITO:** Toimittajien on kunnioitettava oikeutta turvalliseen, puhtaaseen ja riittävään juomaveteen ja taattava riittävät puhtaanapitopalvelut ja asianmukainen hygienia henkilöstölleen, toimitusketjulle ja yhteisöille, joissa he toimivat.

Ympäristöasiat ja maankäyttö

- **YMPÄRISTÖVAIKUTUS:** Toimittajien on seurattava tarkasti vaikutuksiaan ympäristöön ja ilmastoon [ympäristövastuukäytäntöme](#) mukaisesti.

- **KESTÄVÄ KEHITYS:** Toimittajien on tuettava kestävämmän elintarvikejärjestelmän kasvua esimerkiksi edistämällä kestävää maataloutta, vesienhoitoa ja ruokaturvaa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.
- **EI METSÄKATOA, EI TURVETTA EIKÄ RIISTOA (NO DEFORESTATION, NO PEAT, AND NO EXPLOITATION, NDPE):** Toimittajien on sitouduttava NDPE-tavoitteisiin, mukaan lukien seuraavat:
 - Ei metsäkatoa**, mikä viittaa metsäkadon välttämiseen maan kehittämisessä, suojeluarvoltaan korkeiden (High Conservation Value, HCV) alueiden sekä paljon hiiltä sitovien (High Carbon Stock, HCS) alueiden suojelemiseen, polttotoimista luopumiseen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.
 - Ei turvetta**, mikä kieltää turvemaan uuden kehittämisen ja kannustaa nykyisten viljelmien hoitoon parhaiden käytäntöjen mukaisesti; mahdollisuuksien mukaan joitakin soita myös ennallistetaan.
 - Ei riistoa**, mikä kieltää työntekijöiden, lasten tai paikallisten yhteisöjen riiston tai pienviljelijöiden riiston palmuöljyn tuotannossa.
- **JÄLJITETTÄVYYS JA AVOIMUUS:** Toimittajien on annettava Bungelle jäljitettävyyttä edistäviä tietoja pyydetessä ja soveltuvien lakien mukaisesti.
- **OIKEUDET MAAHAN:** Toimittajien on pyrittävä toiminnassaan kunnioittamaan maankäyttöä, pienviljelijöitä ja alkuperäiskansoja sekä biologista monimuotoisuutta periaattein, jotka on kuvattu [vastuullisuuskäytännössämme](#), ja alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan YK:n julistuksen mukaisesti.
- **HYÖDYKKEIDEN TOIMITTAJAT:** Bungen palmuöljyn arvoketjussa toimivien toimittajien on noudatettava Bungen palmuöljyn hankintakäytäntöä. Etelä-Amerikassa toimivien soijan toimittajien tulee noudattaa Bungen soijan hankintakäytäntöä.

Eettisyys ja vaatimustenmukaisuus

- **KAUPANKÄYNNIN, SEURAAMUSTEN JA VIENNIN HALLINTA:** Toimittajien on noudatettava toimintaympäristöissään kaikkia soveltuvia rajoituksia, mukaan lukien kaupankäyntiä ja taloudellisia seuraamuksia koskevat lait ja säädökset, rahanpesun torjuntaa koskevat lait ja säädökset, tulli, viennin hallinta sekä muut vientiä, jälleenvientiä ja tuontia koskevat lait ja säädökset ja soveltuviissa tapauksissa boikotoinnin vastaiset lait ja säädökset.
- **LAHJONTA, KORRUPTIO JA KIRISTYS:** Toimittajien on noudatettava toimintaympäristöissään kaikkia lahjontaan, korruption ja asiattomien maksupalautusten torjuntaa koskevia lakeja. Lahjontaan kuuluu virkamiehen lahjonta ja Bungen työntekijän tai Bungen puolesta toimivan kolmannen osapuolen kaupallinen lahjonta. Bunge hakee toimittajia, jotka pyrkivät toimimaan [Bungen ohjeiston](#), [korruptiontorjuntakäytäntömme](#) ja [kolmannen osapuolen riskienhallintakäytäntömme](#) mukaisesti. Bunge kieltäytyy harjoittamasta liiketoimintaa sellaisten toimittajien kanssa, jotka rikkovat korkeita standardejamme tai heikentävät arvoja, joita pyrimme edistämään.
- **ETURISTIRIIDAT:** Toimittajien tulee välttää eturistiriitoja ja ilmoittaa Bungelle sellaisesta suhteestaan Bungeen, jossa saattaa esiintyä (taloudellinen tai muu) eturistiriita.

- **LUOTTAMUKSELLISUUS JA TIETOSUOJA:** Toimittajien on käsiteltävä soveltuvien lakien ja sopimusvelvoitteiden mukaisesti Bungea koskevia luottamuksellisia tietoja, mukaan lukien sen immateriaaliomaisuus, kauppasalaisuudet ja taloudelliset tiedot, sekä henkilökohtaisia tietoja Bungen työntekijöistä, liikekumppaneista ja kuluttajista.
- **TUOTTEIDEN, HYÖDYKKEIDEN JA PALVELUIDEN LAATU:** Toimittajien odotetaan toimittavan tuotteita ja palveluja, jotka ovat turvallisia ja laadukkaita. Toimittajien on noudatettava soveltuvia turvallisuutta ja terveyttä koskevia lakeja.
- **TURVALLISUUSJOUKOT:** Toimittajien, jotka rekrytoivat tai käyttävät yksityisiä tai julkisia turvallisuusjoukkoja suojeluun, on tarjottava asianmukaiset ohjeet ja valvonta turvallisuutta ja ihmisoikeuksia koskevien vapaaehtoisten periaatteiden mukaisesti.

Hallintotapa

- **VALVONTA JA TIETOJEN SÄILYTTÄMINEN:** Toimittajien on ylläpidettävä kirjanpitoa ja arkistoja, jotka kuvaavat kaikkea maksuliikennettä tarkasti ja rehellisesti. Toimittajien on vastattava kaikkiin pyyntöihin hyödykkeiden ja palveluiden raaka-aineiden alkuperämaasta tai toimitusketjun jäljitettävyystrategioista.
- **TARKASTUKSET JA ARVIOT:** Bunge pidättää oikeuden pyytää tarkastusta, jolla varmistetaan näiden odotusten noudattaminen. Bunge odottaa toimittajiensa vastaavan kohtuullisiin pyyntöihin tiedoista, sertifoinneista ja/tai tarkastusoikeuksista.
- **HUOLENAIHEISTA JA ONGELMISTA ILMOITTAMINEN:** Jos havaitset käytäntöjä tai liiketoimintatapoja, joiden uskot rikkovan toimittajien ohjeistoa, tai epäilet sellaisia, ota yhteyttä suoraan Bungeen. Voit esittää huolenaiheen tai pyytää apua ilmoittamalla asiasta [Bungen tukipalveluun](#). Tukipalvelu on suojattu viestintäkanava, jota maailmanlaajuinen Global Ethics and Compliance -tiimimme valvoo. Se on monikielinen ja käytettävissä 24 tuntia vuorokaudessa, 365 päivää vuodessa. Voit ottaa yhteyttä myös Bungen henkilöstöhallinto-osastoon, lakiosastoon ja Global Ethics and Compliance -tiimin sähköpostiin (BGE.Bunge.Ethics.Compliance@bunge.com). Käsittelemme kaikki ilmoitukset viipymättä, oikeudenmukaisesti ja mahdollisimman luottamuksellisesti.
- **VAATIMUSTENMUKAISUUS:** Bunge odottaa toimittajiensa kunnioittavan toimittajien ohjeiston henkeä. Jos Bungella on syytä epäillä toimittajan vaatimustenmukaisuutta yhdellä tai useammalla toimittajien ohjeiston osa-alueella, Bunge saattaa ottaa yhteyttä toimittajaan kehityskohteiden tunnistamiseksi. Jos toimittaja ei tee tähän liittyen yhteistyötä Bungen kanssa tai ei pysty korjaamaan aineellisesti tällaista vaatimustenvastaisuutta kohtuullisessa tai sovitussa ajassa, pidätämme oikeuden lopettaa kumppanuus.

Kaikki toimittajien ohjeistossa mainitut Bungen käytännöt, jotka eivät ole saatavilla, toimitetaan pyynnöstä.